

У певному сенсі про людину можна сказати, що вона існує настільки, наскільки пам'ятає. Це має стосунок не лише до особистості, а й до суспільств, культур, різноманітних спільнот. Однак чимало усталених, узвичаєних визначень людини на сьогодні ставляться під знак запитання, піддаються спростуванню та деструкції. Пам'ять не є винятком. Виникнення потужних інформаційних мереж, інтерактивний характер існування інформаційних ресурсів, нечувана за минулих часів доступність їх — все це наче знецінює пам'ять, перетворює її ледь не на анахронічну здатність, що мало пасує людині глобального світу. Пам'ять послуговується буттю, яке використовує ресурс можливого. Натомість сучасне існування розгортається як динамічна комбінаторика наявного, актуально даного. Це світ без глибини потенційного і в цьому сенсі плаский.

Цей змістовий пасаж оприявнює, що пам'ять нас цікавить передусім не як абстрактна здатність, всезагальна людська властивість, а в конкретній драматургії нашого часу — як його активна дійова особа. Парадоксально, що якраз у сучасних суспільствах, в яких жива пам'ять знецінена, історія занедбана і витіснена на маргінес, культурна пам'ять стає ареною та предметом запеклих світоглядних і політичних двобоїв та змагань. Мимоволі хочеться сказати: «Чим слабша людська здатність пам'ятати, тим активніше пам'ять перетворюється на політику».

Пам'ять має універсальне значення для конституювання соціальних та культурних процесів, що вкрай ускладнює методологію її аналізу. Тому особливого значення набувають методологічні «підступи» до розгляду пам'яті. Однією з таких концептуальних площадок, з яких уможлиблюється її продуктивний аналіз, є концепція «місць пам'яті», яку традиційно пов'язують з іменем французького дослідника П. Нора. Саме цей ракурс розгляду був обраний нами для актуалізації теми пам'яті у просторі філософських досліджень, позаяк феномен місць пам'яті чітко відображає всі гострі колізії пам'яті, пригадування, забуття в сучасній культурі. Оскільки призначенням академічного журналу є не тільки публікація наукових результатів, а й активний вплив через свою редакційну політику на спрямування, методологічні засади, пріоритети поточних досліджень, тематичним блоком даного числа ми прагнемо привернути увагу філософського загалу України до проблеми культурної пам'яті як однієї з чільних у сучасному соціально-філософському дискурсі.

Цим числом завершується складний рік як для країни, так і для українських інтелектуалів. Але попри всі негаразди ми сподіваємось, що наступного року знайдуть своє продовження теми, розпочаті цього року (зокрема — чи навіть передусім! — тема філософської освіти), а також будуть втілені й нові проекти редакції, яких сформовано вже чимало і про які ми повідомимо у першому числі «Філософської думки» за 2014 рік. Який — будьмо вірити — виявиться кращим за свого попередника.